

אמינות רשימות, רבייהמכר של

גלי צה"ל * התמלוגים של "שיר הפלמ"ח"

* שביטשעון * פילגשו של פסטראק

אחד מעורכי התוכניות של גלי צה"ל, דניאל כהן-שניא, החל עורך ומשדר רשימות של "רבייהמכר" ואף מפרסמן במוסף הסיפורות של ידיעות אחרונות. רשימותיו נערכות מתוך מגע עם כמה חנויות ספרים (לא מידגם ייצוגי מדעי) והוצאות ספרים. ניסיונות קודמים שנערכו בארץ, לשם קביעת רשימת רבייהמכר (עלידי היומון הארץ) נכשלו. מאחר ששיטת ההפצה של הספרים בארץ שונה מזו הנקוטה בארצות-הברית, או בשאר ארצות אירופה, שיטה זו אינה מאפשרת הבאת רשימות ערכיות, והרשימות המפורסמות לוקות במידע לקוי שבעדו מחללים אינטרסים כלכליים. בתחנת-שידור מיסחרית יש מקום לשיקולים שכאלה, אך לא בתחנת-שידור ממלכתית שנועדה להגן על האינטרסים של הציבור. הוכחה לאמינותן של רשימות רבייהמכר של גלי צה"ל, מצוייה בעובדה שמופיעים בהן ספרים, שעברו כבר תודשים רבים ואף שנים מאז יצאו לאור. את הנתונים מגייס עורך התוכנית ממיספר מוגבל של מו"לים (לפחות חמישה מו"לים שפירסמו כמה ספרים בחודשים הר

גרשון שקר, דן מירון, סיפרי ביקורת חדשים

צאת סיפריית פועלים לשנה הקרובה מסתבר, שבכוונתה למלא את כוונות הספרים בסיפרי איכות רבים וביניהם: טוב הביתה, מלאך של תומאס וולף; הארכה מאת ז'אן-פול סארטר; דבר, זיכרון, מאת ז'אן-פול סארטר; נאבוקוב; תשורת המובלזט לסזל בלו; דבש הימים, שירים מאת דודו ברק; לשון ורוח מאת נועם חומסקי; מרבך מסות ועיונים של פרופ' גרשון שקר ומחללים בסיפורותנו "לפרופ' דן מירון". במקביל עומדת סיפריית פועלים להתחרות בסידרת סיפרי מתח ומדע-פיוני, בהוצאות-ספרים אחרות, ששיכללו באחרונה מדורים אלה. אחיו של נשיא התאחדות התעשיינים בלומה שביט ושותפו במפעל, שהוא גם צייר בזמנו הפנוי, עמי שביט, עומד להציב בחבת תיאטרון הבימה שעון פיסוליקינטי, העשוי כולו חומר פלסטי שקוף ונחושת. השעון נעשה בהזמנת אחד הבנקים. הדמות הרומנטית, לארה, שריגשה את המערב בשנות ה-60' ברומן של הסופר הרוסי כריס פסטראק התגלתה באחד רונה, עם פירסום זכרונותיה במערב, כאולגה וסייבולדובנה אויונינסקאיה, שגיי-לה רומן עם הסופר/משורר הרוסי שסירב לוותר למענה על אשתו. בויכרונותיה מספרת אויונינסקאיה על התקופה שבה חיבר אהובה את ד"ר ז'וואנוג, ועל החקירות שבהן עמדה במרתפי הבולשת הרוסית. על אחת החקירות כתבה, שאחד החוקרים אמר לה: "פסטר נאק סועד עם אנגלים ואמריקאים, אבל מתפרנס משומן-חזירים רוסיים". ביקורת אחרת המצוטטת בסיפורה על אהובה, באה מפי אחד מעסקני המיפלגה, ז'אן-פול סארטר, שאמר: "חזיר לעולם אינו מטנף את המקום שבו הוא אוכל ובו הוא ישן. אם כך, פסטראק גרוע אפילו מחזיר. הוא ליכלך את המדינה שאת לחמה הוא אוכל..."

ויקטור הוגו, מלאה את הקורא העיברי הצעיר?

אביטל עינבר, דיבריה ההקדמה שלו לעיר בודו את הוגו, כותב עינבר הנ"ל:

"כדי שיהא הכפר קריא ומוכר לבני העיר הצעיר, גם למי שאינו בקיא בפירסום פרטיהן של ההתרחשויות ההיסטוריות, המדיניות, הכלכליות, החברתיות והרעיוניות של תולדות צרפת ואירופה ראו נאי לצנו להשמיט מן התירגום קטעים מסויי-מכ, המהווים כרוכס מעין נספחי רקע ולוואי בתחומים שהזכרנו ושנוכחותם היו תה מלאה את הקורא העיברי הצעיר..."

טימסום מלאה שכזה, וזילול פומבי וקר-תני שכזה, היוצא מתוך הנחה ש"הקורא העיברי הצעיר" בהווה הזה, הוא רופסי-מוח - לא ראהה השפה העיברית מעור-דה. היותו זו של מתורגמן, המחליט מבלי שהוסמד ומבלי שעטו ירעד, להשי-מיט את, ההתרחשויות ההיסטוריות, המדי-ניות, הכלכליות, החברתיות והרעיוניות של תולדות צרפת ואירופה דא... מוטב לו שיעיברי את תחומי עיסוקו מן התירגום הסיפורות, ויפתח משרד כלשהו לתירגום סימולטאני, או לכל עיסוק אחר שנועד למתורגמנים שמוטב להם להתרחק מן ה-סיפורות.

קיצור, קיצוץ, ניפוי וטיהור יצירות של סיפורות קלאסית או לא קלאסית, ממיכלול ההתרחשויות ההיסטוריות, המדיניות, הכלכליות, החברתיות והרעיוניות... הוא נושא לעיסוק של כלבוטק במיסגרת מדור ההזנואה והרמאות, ובנוסף, בחינת התכתי-שות קרתנית מוחלטת לתפקידה ולייעודה של הסיפורות - מעשה המעיד על בורות-עושיה.

סביר בעיני, שאם מר אביטל עינבר הנ"ל היה מתרגם את התנ"ך ללשונו של ויקטור הוגו, הוא היה משמיט מתוכו את ההתרחשויות ההיסטוריות, המדיניות, הכלכליות, חברתיות והרעיוניות באלפי ה-שנים, שקדמו לטפחה"י, שנוכחותם היתה מלאה את הקורא הצרפתי הצעיר... וכך היה מותיר חוברת-תעמולה דלת עמודים למנותאיים היהודי.

עלובי החיים הפך ב-100 השנים שתל-פו מאז כתיבתו ספר בעל יכולת הצגה של גלרית הנושאים, שלדעת עינבר אינה משלת את, הקורא העיברי הצעיר, בעוד אותו אביטל עינבר מקדיש את נוסחו המקוצר והמעובד של ויקטור הוגו לבתו בת ה-10, החל כותב שורות אלה מחפש באנטיקווריאטים, את תירגומו המלא ל-עיברית של ספר זה, מעשה ידי עקב שמינברג, עבור בתו-שלו בת ה-4 וחצי, במטרה ברורה להלאתה בכוא העת, בפני-סיפרייהן של ההתרחשויות ההיסטוריות, המדיניות, הכלכליות, החברתיות והרעיו-ניות של תולדות צרפת ואירופה דא... וואת, מאחר שאין בכוונתו לנגע את בתו הרכה בנגע הקרתנות נוסח אביטל עינבר, בכוונתו של כותב שורות אלה להביא את בתו להבנת ההיסטוריה דרך המספרות, ולהבנת עלובי החיים דרך המספרות הסי-טורי הריאליסטי (ראה: ציטוטון).

וודע לו הבשורה; גראהם גריין; ילורנס דארל; נורמאן מילר; גינתר גראם; זיגפריד לני; יוזי אנדרייבסקי; אלברטו מוראוויה; תופק אליהים, נגיב מחפוז וכמה תריסי סופרים נוספים.

במשך קרוב ל-80 שנה התפרסמה ה-אקדמיה השוודית כמעניקת פרסי-נובל לסיפורות, מתוך שיקולים ציניים לחלוטין. הפעם הצליחה האקדמיה להכשיל בסית-רורה את מרבית עסקני התרבות והעור-כים הסיפורתיים בארץ, בעצם החלטתה להעניק לבשווייט-וינגר את הפרס שכל סו-פר מייחל לו. עסקני הסיפורות בארץ, ברוב אטימותם, לא טרחו להבחין בדקויות ההחלטה של אקדמיה זו ובעובדה שבש-וויט-וינגר קיבל פרס-נובל שלם, בעוד ש"י עננון, שאין ספק בעליונות כתיבתו על זו של חתן הפרס הנוכחי זכה רק במחצית הפרס, בעוד שאת המחצית ה-שנייה קיבלה או משוררת יהודיה הכותבת גרמנית (נלי זק"ש), ששירתה עומדת ותלויה אי-שם בין הרמה השנייה לרמה השלישית של השירה הגרמנית במאה-העשרים.

הענקת פרס-נובל לבשווייט-וינגר אינה חג לסיפורות העיברית, ולא ברור מדוע מתנהגים עורכי מדורי-הסיפורות בעיתונים בארץ כחוגגים חג גדול לסיפורות הזאת.

קלטיקה

קרתנות לשמה

ההוצאת-הספרים כתר כוונת טובות אלא ששידוע, כוונת טובות מוליכות לגי-היגום. בהוצאה זו רואה אור מזה כמה שנים, סידרת סיפרי כתר, שהיא, "סידרת תירגומים חדשים לנוער ממויב סיפורת העולם" - כאמור: כוונה טובה. על סיד-רה זו מופקדת גברת בשם עדה תמיר, אשר לצורך העניין הרצ"ב, היא בבחינת אחראית'.

באחרונה ראה אור בסיפרי כתר, תיר-גום חדש לעיברית (עיבוד) של הספר עלובי החיים לויקטור הוגו, מעשה ידיו של אחד,

ציטוטון. מבע לירי

בסיפרי הריאליזם בסיפורות כותב חוקר-הסיפורות ההונגרי, גיאורג לוי-קאין, את הדברים הבאים על איר-דוה עלובי החיים לויקטור הוגו, תוך הצגת עמדה השוללת את הערי-כה השרירותית שערך לעלובי החיים אביטל עינבר, מעבד הנוסח העיברי החדש של הספר:

ויקטור הוגו, בסיפרי הגדול לעלובי החיים, רצה להבי-היר את מצבו החברתי והנפי-שי של גבורו ז'אן ואלז'אן, הוא מתאר בכוח ביטוי לירי בלתי ממוי-אדם שנישט ונפל מאוניה בלתי ים. האוניה ממשיכה במסעה ונעלמת לאט-לאט באופק. והאיש נאבק בבדי-דו-תמונות עם הגלים שחרי-הרחמים, שחרי-הרגש, עד שלסוף יעובורו כו-חותיו, ובודד ומיואש הוא צולל ב-אפס-תיקווה.

תמונה זו ספוגת הרגש היא בני-טוי לירי נכון להרגשת חייהם של המונים רחבים במישטר הקפיסטי-טי. היחסיים הבלתי אמצעיים - בל-תיאמצעות בתפיסה ובחוויה - בין בני-אדם שונים בדרגות-התפתחות קודמות, פרימיטיביות יותר - נעלו מיום והולכים. האדם חש את עצמו בודד יותר ויותר מול חברה הווי-לכת ונעשית אי-אנושית. אי-אנושיו-תה זו של החברה נראית לו לאדם, המבודד על-ידי ההתפתחות הכל-כלית, כעין טבע-שני, אכזרי וחותר גורל. במידה שוויקטור הוגו נותן מבע לירי לתחושות הנובעות ממצב זה, מבטא הוא את רגשותיהם של המונים כפיטון לירי גדול...

בעולם

העל-מכר

השבועונים האמריקאים ניהוויק וטיים הקדישו בחודש שעבר כתבות מרכזיות לתהליך סוציולוגי-תרבותי מרתק העובר על תעשיית-הספר האמריקאית, המהפך מן הרבי-מכר לעל-מכר. בשער הטיים הובא הסופר מאריו פויו (MARIO PUIO), שמכר את זכויות ההפצה של סיפרו החדש השוטים חתים, בכריכה רכה, עבור 2.5 מיליון דולר, שמהם יקבל, בני-סך, 45 אחוזים מן המכירה. סופר פופרי

מאריו פויו, היפטר מאשתו!

- לארי אחר, הרולד רובינס, הגיע לשיא-מכירה של 200 מיליון עותקים של 14 ספריו. שיא נוסף, מצוי בידיו של גיימס מיצ'נר, שהצליח להגיע באחרונה לראש רשימת רבייהמכר בארצות-הברית עם סיפרו צ'סיפק, יום אחד לפני שתחילת-כי-הפצת הספר.
- במיסגרת כתבת-שער שערך טיים על מאריו פויו, נעתר הסופר ופירסם את עשר רת הדיברות הסנדקיות שלו לחיבורו של על-מכר:
- 1. לעולם אל תכתוב בנפך ראשון.
- 2. לעולם אל תראה את חומר הגלם שלך למישהו. זה עלול לכלום אותך.
- 3. לעולם אל תשוחח עם מישהו על כתיבתך עד אחרי שתסיים אותה.
- 4. השיכתוב הוא סוד הכתיבה.
- 5. לעולם אל תמכור את זכויות-ההסר-רטה של סיפריך כטרם יראה אור.
- 6. לעולם אל תאפשר למריכות להרוס את ימי הכתיבה שלך. אם אין ביכולתך לפתור את יום המחרת בצורה מועננת, הימטר מאשתך.
- 7. המצוצברחות היא ריכוז. קבל אותה, מאחר שהריכוז הוא המפתח לכתיבה.
- 8. על חייו של הסופר להיות רגועים. קרא הרבה, ולך לקולנוע.
- 9. קרא רק את הפתיחים של הביקורות, ואל תקרא ספרים על-ימנת לשכלל את ה-מכניקה שלך.
- 10. לעולם אל תכתב באיש, אלא בעצ-מך. זה כולל מוכרים, חברים ובעיקר מו"לים.